BERNARDINI TOMITANI THETIS.

IN ADVENTV REGIS HENRICI III. GALLIAE CHRISTIANISSIMI, ET IIII. POLONIAE SERENISSIMI.

Ad Felicissimam Venetiarum Vrbem.

VENETIIS, MDLXXIIII.

AD MAGNIFICVM ALOYSIVM MOCENICVM,

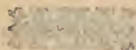
CLARISSIMI IOANNIS FILIVM.

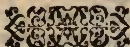
TYTIRVS Hadriaco legeret cum littore concas,
Et legeret ſcopulis oſtrea magna ſuis,
Dona tibi vt referat, pelago quæſita profundo,
Olim quo niteat lana cruore micans:
Lana Deûm, cuius Romanus vellera PASTOR
Tingit, ſacri lega non violanda manu:
Protinus alma THETIS vitreo de gurgite ſurgit,
Sternit & vndiſoni turgida regna maris.

Plena Deo tandem feruentia pectora soluens,
HENRICI laudes & monimenta canit.
Ille autem numeros recolens, tibi munera mittit,
Dans Mocenice animi pignora certa sui.
Intereà dum longa neunt tua stamina Parcæ,
Expediet reliquum, quod modò cœpit opus.

BERNARDINI TOMITANI THETIS.

AM vigil è roſeis Aurora cubilibus orta
Purpureis radiabat equis, cœloq; rubebat
Prima renaſcentis referens exordia lucis:
Cum THETIS Hadriaci verrentes æquora puppes
Cernit, & auratam pelago ſplendere carinam;
Qua Sacer HENRICVS vehitur, rex magnus, & Heros,
Sarmatiæ imperio nuper, ſcœptroque decorus,
Nunc patriæ imperio, & ſcœptris maioribus auctus.
Illa quidem iuuenis regalia membra reuoluens,
Et nitidos oculos, & claræ frontis honores,
Inſertosque graues animos iuuenilibus annis,
Conſtitit, & toto demulcens æquora ponto

Fatorum seriem reserat Dea magna latentem:
Talibus & dictis venientia facta resoluit.
Dum lento tranquilla gradu secat æquora puppis,
Et ferit aurato spectantia lumina visu:
Dum pro te VENETAM replent noua gaudia pubem;
Quæ lateri stipata tuo circuntonat ardens,
Et te Gallorum dominum, regemq; salutat,
Tu Thetidis Rex magne tuas da vocibus aures
Si vacat, & grauibus præstat secedere curis
Paulisper, comitemq; Deam sentire canentem.
Nam tibi fatales studeo prædicere cursus,
Atque arcana Deûm regales ducere ad aures;
Quæ docuit Protheus, pecoris custodia fida
Æquorei, plenam tribuit cui numine mentem
Iuppiter, & seriem venturi ferre per auras.
I, spes Europæ, Diuûm genus, omine fausto,
Virtutiq; tuæ capias iam debita regna,
Regna armis, & fœta viris, assueta triumphis;
Quo tua perpetuis spirant annalibus acta,
Et partis decorata manent pia templa trophæis:
Dum patriæ te pungit amor, pietasq; Deorum;
Nec trepidans metuis laudati vulnera ferri,
Nec belli faciem, nec martia signa perhorres.
Armipotens vnum te Gallia tota moratur,
Gallia diues opum, & populis vndantibus aucta,
Illa tui desyderio tabescit acerbo;
Suspirantq;

Suſpirantq; Alpes gelidæ, Rhodaniq; fluenta
Aduentus tanti ſolacia grata diei:
Scilicet has ſedes, atque hæc moderamina tanta
Ipſe Pater dederat, ſuperûm quo iura Deorum
Victor agas, populis æternaq; fœdera iungas:
Ciuilesq; animos tandem Pax alma reuiſat,
Et Superis dilecta Fides, & honeſta Voluptas,
Atq; Amor, & Pietas, & Recti pulchra cupido:
Qua ſine nulla tuis quæretur gloria rebus,
Seu paci ſtudeas, ſeu ſint tibi bella gerenda.
Ah ne iterum ſtimulent odii fera ſemina, corda:
Ah ne iterum cædis creſcat ueſana libido.
Sat uiſæ ſcelerum peſtes, ſat feruidus hoſtis
Iam regni faciem, iam deformauit honores.
Heu duras acies, & prodiga pectora vitæ
Vidimus, & multo maculari ſanguine campos;
Atq; hinc cærulei fœdari marmora ponti,
Frater vbi inuictus bello premeretur acerbo,
Staret & imperium titubata mole reuulſum.
Quid memorem infandas ſtrages, & templa Deorum
Sacrilega uiolata manu, crudelibus auſis?
Quidue etiam raptis ſpoliata altaria ſacris?
In cineres conuerſa Deûm ſimulacra nefandos?
Non mihi dilectæ Halcyones, non littore Mergi
Conſtiterant, niuei non roſcida gramina Cycni
Quærebant, dulci complentes æthera cantu.

Quin

Quin procul à nobis latitantes rupibus altis
Et nemora, & scopulos mœsto clamore replebant.
At uos ò Nymphæ, diuino semine cretæ,
Noster amor, viresq; meæ, mea summa uoluptas,
Carice non tantum, aut molli latuistis in alga,
Candida sed sæuis pulsantes pectora palmis
Imo uos thalamo, atq; antro interiore locastis.
Ipsa quoq; (ò pietas) abiit temerata profano
Milite Religio, & cœlestia templa petiuit;
Quo Diuûm ultrices lachrymis incenderet iras.
Ipse autem iuuenis cœlo confise secundo,
Extemplò vexilla dabas spirantibus Euris:
Iam puer assuetus pictis splendescere in armis,
Doctus & instructas equitum ductare cohortes,
Irruere atque illis obstantem primus in hostem,
Et densos cuneos rapida turbare procella.
Interea metuenda manus, tua signa secuta,
Auspiciis firmata bonis, fatisq; benignis,
Proturbans acies, glomeratos disiicit hostes,
Hostilesq; ausus, inimicaq; castra lacescit.
Ac ueluti Caphiis spatiosa in montibus ornus,
Annosa aut quercus sublimi in rupe Taburni,
Ingenti trunco, & firmis radicibus hærens
Prælia uentorum, atq; horrendas despicit iras:
Si tamen hinc Aquilo gelida demissus ab Arcto
Irruat, ac summo stridens det sibila cœlo,

Sterni-

Sternitur illa solo, & magno ruit icta fragore:
Sic aduersa cohors, hostili Marte superba
Te uictore cadit longo discrimine pugnæ
Extremumq; fuga, aut precibus solata dolorem.
Sæpius hinc renouas duri certamina belli,
Oppositaq; manu cladem conuertis in hostem.
Horruit inuictas acies Aulercus, & audax
Ipse Rhemus, fortiq; tua sub cuspide fractus
Terga dedit Sequanusq; ferox, & Lingonas acer,
Gens animis aduersa ruit, furor illius omnis
Concidit, vt coluber duro contusus aratro.
Inde iugo subiecta iubes supponere colla,
Captiuosq; duces regalia mandere fræna.
Vsq; adeo te iura Dei, rectumq;, piumq;
Sollicitant: sic per vestigia magna tuorum
Ibis in eternos æui uenientis honores,
Cognatos aucture Deos; cui gloria signat
Pulchra viam, summoq; locat tua nomina cœlo:
Tu tamen imperio terræ, scœptrisq; beatis
Fascibus emeritis, & maiestatis honore
Vtere: tum iustas libeat te condere leges,
Et seruare fidem, & populis dare iura subactis:
Tum Regni lustrare vrbes, aulamq; superbam
Omnibus Imperij latè concedere terris.
Ipse autem auratis venies spectandus in armis
Sublimi deuectus equo, qui spumea mandet

Fræna ferox, pedibusq; imam pulsabit arenam.
Tergora cui fuerint, massylo ęquanda leoni:
Et quę permulto spolijs radiantibus auro
Spectantum feriant regali lumina cultu.
Pone sequens te turba Ducum comitabitur ingens,
Et generosa manu fremet, & fremet arma iuuentus
Impatiens, regemq; suum cataphracta sequetur.
Verùm vbi iam satis hinc dederit te in prælia Mauors,
Hostilesq; tubas, & martia castra secutum,
Et regni requiem vinclis compegeris arctis,
Protinus alma Venus, cœlo gauisa sereno
Fœdera coniugij, & thalamos meditata futuros,
Regalemq; torum, & connubia sancta parabit.
Edita tum virgo summo de sanguine regum
Olim formosa faciet te prole parentem;
Quæ mox diuino fœcundet semine regnum,
Heröum numerum, quæ cœli repleat astra.
Et Triuiæ canos referat sub pectore mores,
Palladis ingenium: forma & spectabilis omnes
Splendeat ante alias, qualis Latonia Luna
Inter signa micat, cœlo spectanda sereno.
Fortunate tuis assurget laudibus Indum
Qui colit, & primi prospectat lumina Solis:
Assurget patrij qui flumina gustat Iberi,
Quiq; videt Phœbum laxantem fluctibus axem.
Fortunate iterum, magni quem clara LEONIS

Colligit Vrbs gremio, & meritos persoluit honores.
Maximus hinc Heros MOCENICAE gloria gentis
Temporibus duris, afflicto redditus orbi,
Præsidium, inter dona Deûm memorabile semper,
Gaudet ouans, tollitq; tuas ad sydera laudes:
Suspicit & iuuenem vitæ florentibus annis
Insignem studio pacis, belloq; potentem.
O quales HENRICE tibi tua Gallia soluet
Ingentes grates? quantos tibi laudis honores?
Mille tibi Rhodanus referet per littora palmas,
Mille tibi instituent populi per mœnia ludos.
Teq; patrem patriæ geminabunt vocibus altis
Vnanimes: quando tu Rex, tu maximus ille es,
Excubat interno præsens cui pectore virtus:
Quem pietas, quem laudis amor comitantur euntem.
Qui patriæ vindex vltricia corripis arma
Pro re communi, pro libertate Deorum.
Sic vagus Alcides, cœlo scintillat ab alto,
Romulus, & Liber fulgentibus emicat astris.
Vos populi properate nouo noua gaudia plausu:
Namq; alium regem, uobisq; recentia sceptra
Dat Pater æthereus: iuuenem qui fontibus ausis,
Præstantiq; animo uobis lęta ocya iungat,
Auspicioq; nouo leges, & iura reformet:
Et qui subiectos paribus compescat habenis:
Quiq; vrbes recolat, tum tristia bella perosus

 Opta-

Optatæ foueat studium, & pia munera pacis,
Inserat & sceptris ciuilia corda superbis,
Et totum soluat longa formidine regnum,
Et Genium, & Charytes terris concedat auitis.
Qui Tyberi addictus, magnæ qui mœnia Romæ
Suspiciens, superis violatas erigat aras,
Sublatosq; diu templis imponat honores.
Interea nitido dum fulget ab æthere Titan
Aureus, & rosca perlustrat lampade terras,
Te iuuet Hadriaci iam iam spectacula ponti
Visere; dum tumidus tacito silet æquore Triton,
Almaq; tranquillis ridet clementia in undis.
Nam pelagi undisonus substrauit marmora Nereus
Et nos Nereides placidis colludimus undis.
Non ullæ crepitant auræ, non murmura raucus
Ingeminat Phorcus: longo nec spumea tractu
Littora ab Ioniis resonant pulsata procellis.
Quin croceis Aurora diem fert luthea bigis,
Et tibi nunc Charytes arrident lumine blando.
Ipse etiam leuibus percurrens æquora monstris
Neptunus grato permulcet cærula uultu.
Iam pater Oceanus, iam flauicoma Amphytrite
Gurgite marmoreo, thalamoq; egressa liquenti
Aurato uolitat curru, uada salsa pererrans,
Hauriat ut uultum, atq; oculis tua lumina signet,
Lumina sydereo cœli perfusa nitore.

Ipsa

Ipſa quoq; ambroſiam diuino vertice fundens
Accurrit, deuecta leui Venus aurea conca,
Illuſtrans latè radiantibus æthera flammis:
Nam te gradiuum reputans per cærula uectum,
Suſpirat, magnoq; tui tabeſcit amore.
Ipſa autem dilecta mihi ſoror HADRIA tantum,
Quantum grata mihi prognatæ Doridos unda eſt,
Quam pater Oceanus liquidis interfluit undis,
Cærulei Regina maris, celeberrima Nymphas
Æquoreas inter: caſtum quæ intacta pudorem
Seruat adhuc, longum nunquam uiolanda per æuum,
Vnum te excipiet uenientem mollibus vlnis.
Et iam iam dulci percurrunt æthera cantu
Aſſuetæ pelagi Halcyones uolitare per oras,
Nec non Hadriacis centum quas condit in undis
Nereides, centum genuit quas æquore uaſto
Oceanus rerum dominus, longæua propago,
Incinctæ adproperant alga, muſcoq; uirenti,
Flauentesq; comas delectis floribus ornant.
Illa roſas, niueis hæc lilia candida palmis
Demetit, & molles contexit ſerta per agros.
Aſt aliæ curuo ſparſas in littore concas.
Expediuntq; imis auulſa coralia ſaxis,
Vt tibi conſtituant mediis in fluctibus aras,
Et niueo referant ſuſpenſa monilia collo.
Interea auratis felicia ſæcula penſis

Parca

Parca neat, ferumq; fecet Proferpina crinem,
Florentesq; annos ad grandia vota referuent,
Atq; alios referant venientia Fata triumphos;
Quos legat occiduus, quos iam miretur Eous,
Et memorent lybici, & glacialis cultor Imai.
Salue Heros, inuicte Heros, Dijs ęqua propago,
Flos iuuenum, teneris quem gloria pafcit in annis:
Aurea quem virtus, pietas quem dia fereno
Addiciet cœlo, & fulgentibus inferet aftris:
Gallia cui meritò fcœptrum conceffit auitum,
Mox capiti auratam referet de more coronam.

FINIS.